

V Bruseli 20. marca 2023
(OR. en)

7264/23

COASI 59
ASIE 26
CFSP/PESC 417
COHAFA 31
DEVGEN 60
SUSTDEV 44
COPS 125
POLMIL 50
MIGR 90

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	20. marca 2023
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	7191/23, 7234/23
Predmet:	Afganistan
	– závery Rady (20. marca 2023)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o Afganistane, ktoré Rada schválila na svojom 3941. zasadnutí 20. marca 2023.

Záverý Rady o Afganistane

1. Európska únia opätovne potvrdzuje svoj principiálny záväzok podporovať mier a stabilitu v Afganistane, ako aj jeho obyvateľov. Celé medzinárodné spoločenstvo má záujem na tom, aby bol Afganistan stabilný, s cieľom predísť regionálnej nestabilite, teroristickým hrozbám, nútenému vysídľovaniu a neregulárnej migrácii.
2. EÚ opätovne potvrdzuje význam a platnosť kritérií uvedených v záveroch Rady z 15. septembra 2021, pokiaľ ide o politiky a opatrenia prijímané počas dočasnej vlády menovanej Talibanom. EÚ znova vyzýva Taliban, aby v záujme afganského ľudu rešpektoval, chránil a dodržiaval všetky ľudské práva, riešil porušovanie a zneužívanie ľudských práv, zostavil inkluzívnu a reprezentatívnu vládu, aby zabránil tomu, že Afganistan bude slúžiť ako útočisko pre teroristov a základňa pre financovanie alebo vývoz terorizmu, a tiež aby umožnil nehatený a nediskriminačný prístup humanitárnej pomoci a naďalej umožňoval bezpečné, chránené a sporiadané cestovanie do Afganistanu a z neho.
3. EÚ vyjadruje poľutovanie nad tým, že od zvrhnutia ústavnej vlády v auguste 2021 viedlo konanie a rozhodnutia Talibanu, napriek jeho záväzkom, k dramatickému zhoršeniu dodržiavania ľudských práv a politickej, hospodárskej a humanitárnej situácie afganského ľudu, najmä žien a dievčat. To zahŕňa aj pokračujúce a systematické porušovanie občianskych, politických, sociálnych, hospodárskych a kultúrnych práv afganského ľudu uznaných v medzinárodných zmluvách, ktorých zmluvnou stranou je aj Afganistan. Taliban nesie výlučnú zodpovednosť za následky svojho konania, nariadení a rozhodnutí, ako i za nedostatok domácej a medzinárodnej legitimacy.

4. EÚ je hlboko znepokojená správami o systematickom porušovaní ľudských práv, najmä žien, dievčat a chlapcov, osôb patriacich k etnickým a náboženským menšinám, LGBTI osôb, obhajcov ľudských práv, novinárov a iných pracovníkov médií, bývalých príslušníkov bezpečnostných síl a politikov, a to aj napriek tzv. amnestii, ktorú oznámil Taliban, a takéto porušovanie ľudských práv dôrazne odsudzuje. Musí sa zabezpečiť vyvodenie zodpovednosti za porušovanie a zneužívanie ľudských práv a za porušovanie medzinárodného práva. EÚ v tejto súvislosti pripomína, že Afganistan je zmluvnou stranou Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu. EÚ a jej členské štáty sú pripravené zvážiť aktiváciu mechanizmov vyvodzovania zodpovednosti stanovených v zmluvách o ľudských právach, ktorých zmluvnou stranou je aj Afganistan.
5. Inštitucionalizácia rozsiahlej a systematickej diskriminácie na základe pohlavia zo strany Talibanu je vážnym problémom a vo svete nemá obdobu. EÚ dôrazne odsudzuje rozhodnutia Talibanu vedúce k celkovému zhoršeniu situácie žien a dievčat, ktoré sú vylučované z verejného života a ktorým sa odopierajú ich ľudské práva vrátane práva na vzdelanie, prácu a slobodu pohybu. Taliban svojím diskriminačným rozhodnutím zakázať ženám prácu pre vnútroštátne a medzinárodné mimovládne organizácie bráni tomu, aby sa afganskému ľudu poskytovala humanitárna pomoc a podpora zameraná na základné potreby, a od augusta 2021 je zodpovedný za ďalšie zhoršovanie katastrofálnej humanitárnej a hospodárskej situácie v tejto krajine.
6. EÚ v tejto súvislosti pripomína závery Rady o ženách, mieri a bezpečnosti zo 17. decembra 2018 a zo 14. novembra 2022 a opätovne potvrdzuje svoj záväzok podporovať rodovú rovnosť a rodovo responzívne opatrenia, a to aj zabezpečením vyvodenia zodpovednosti za všetky formy diskriminácie a násilia páchaného na ženách a deťoch, a prispievať k boju proti takejto diskriminácii a násiliu.

7. EÚ znovu potvrdzuje, že bude neochvejne podporovať plné zapojenie všetkých afganských obyvateľov vrátane žien, dievčat a osôb, ktoré patria k etnickým a náboženským menšinám, do všetkých oblastí života v Afganistane. EÚ vyzýva Taliban, aby urýchlene zvrátil svoje represívne rozhodnutia vrátane tých, ktoré obmedzujú vzdelávanie žien a dievčat a ich plnú, rovnoprávnú a zmysluplnú účasť na verejnom živote. Obmedzenia prístupu žien a dievčat k vzdelávaniu budú mať ďalšie devastčné účinky na hospodárstvo a rozvoj Afganistanu.
8. EÚ je pripravená prijať ďalšie cielené reštriktívne opatrenia proti osobám zodpovedným za závažné porušovanie a zneužívanie ľudských práv. Tieto reštriktívne opatrenia sú navrhnuté tak, aby nemali negatívny vplyv na afganské obyvateľstvo, a sú reverzibilné.
9. V súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti, rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 2250 o mládeži, mieri a bezpečnosti a následnými relevantnými rezolúciami OSN EÚ pripomína kľúčovú úlohu žien a mladých ľudí pri predchádzaní konfliktom a ich riešení, mierových rokovaní, budovaní a udržiavaní mieru, humanitarnej reakcii a pri rekonštrukcii po skončení konfliktu a zdôrazňuje význam ich rovnoprávnej účasti a plného zapojenia do všetkých snáh o udržanie a podporu mieru a bezpečnosti.
10. EÚ a jej členské štáty budú naďalej posilňovať hlas afganských žien, okrem iného prostredníctvom iniciatívy Hear Us (Vypočujte nás) a Fóra afganských líderiek, ktoré podporuje EÚ, čím sa medzinárodnému spoločenstvu poskytne príležitosť zoznámiť sa s ich názormi a zohľadniť ich pri tvorbe medzinárodnej politiky týkajúcej sa Afganistanu.

11. EÚ dôrazne odsudzuje, že ženy majú zakázané pracovať pre vnútroštátne a medzinárodné mimovládne organizácie, a vyzýva Taliban, aby svoje rozhodnutie okamžite zrušil. EÚ ako jeden z najväčších poskytovateľov pomoci obyvateľom Afganistanu je naďalej odhodlaná pokračovať vo svojej pomoci, aby zmiernila závažnú humanitárnu a sociálno-ekonomickú krízu. EÚ je v súlade s humanitárnymi zásadami, a v tomto štádiu vychádzajúc najmä z usmerňujúcich zásad a očakávaní darcov v oblasti humanitárnej pomoci, pripravená zabezpečovať humanitárne a základné potreby a poskytovať podporu živobytia, pričom sa bude principiálne pridŕžať medzinárodného práva vrátane medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva.
12. Súčasťou principiálneho prístupu EÚ je najmä to, že pomoc môže pokračovať, ak sa ženy zmysluplne podieľajú na jej poskytovaní a ak ženy zostávajú príjemkýňami pomoci v súlade s nediskriminačným prístupom a zásadami „nespôsobiť ujmu“ a „ženy ženám“, pričom sa chráni bezpečnosť príjemkýň a príjemcov. Ženský personál postihnutý zákazmi by sa nemal nahrádzať. V prípadoch, keď nebude možné pokračovať v činnosti v súlade s principiálnym prístupom EÚ, sa podpora EÚ pre tieto činnosti prehodnotí. V tejto súvislosti sa zavedie spoľahlivý monitorovací mechanizmus. EÚ vyzýva Taliban, aby rešpektoval medzinárodné humanitárne právo, neutralitu, nezávislosť a nestrannosť humanitárnych operácií a operácií zameraných na základné potreby a aby zaručil, že všetci humanitárni pracovníci vrátane všetkých žien sa budú môcť naďalej zúčastňovať na poskytovaní pomoci a využívať slobodný a nehatený prístup na celé územie.
13. EÚ bude naďalej neochvejne podporovať afganské nezávislé médiá, organizácie občianskej spoločnosti vrátane tých, ktoré sa venujú ľudským právam a právam žien, a obhajcov ľudských práv, a to aj napriek tomu, že pôsobia v uzavretom a rizikovom priestore.
14. EÚ úzko koordinuje svoju činnosť so všetkými regionálnymi a medzinárodnými partnermi a zdôrazňuje kľúčovú úlohu OSN v Afganistane. EÚ bude naďalej plne podporovať pomocnú misiu Organizácie Spojených národov v Afganistane (UNAMA) v rámci jej komplexného mandátu, ktorého významná zložka sa týka ľudských práv, ako sa uvádza v rezolúcii Bezpečnostnej rady č. 2678 (2023), ako aj prácu osobitného spravodajcu OSN pre situáciu v oblasti ľudských práv v Afganistane.

15. Rada víta prítomnosť EÚ v Kábule, vďaka ktorej sa posilňuje poskytovanie pomoci, monitoruje politická, bezpečnostná, hospodárska a humanitárna situácia, uľahčuje operačná koordinácia a kontakty s realizačnými partnermi a obyvateľmi Afganistanu a udržiava nevyhnutnú spoluprácu s vládnymi orgánmi *de facto*, a to bez toho, aby sa im priznala legitimita. EÚ bude prostredníctvom svojej prítomnosti v krajine naďalej uprednostňovať priame kontakty a podporu afganskému ľudu vrátane uľahčenia voľného a bezpečného prechodu Afgancov, ktorých by mohli prijať členské štáty EÚ.
16. Rada pripomína význam činnosti osobitného vyslanca EÚ pre Afganistan, pokiaľ ide o tlmočenie pozície EÚ v dialógoch s regionálnymi a medzinárodnými partnermi, so širokou škálou zainteresovaných strán v Afganistane a v zahraničí a v rámci kontaktov s vládnymi orgánmi *de facto*, a to v úzkej koordinácii s členskými štátmi. EÚ a jej členské štáty opätovne zdôrazňujú, že je dôležité pokračovať v dialógu a spolupráci so všetkými regionálnymi a medzinárodnými partnermi v záujme podpory stabilného, bezpečného a prosperujúceho Afganistanu. Prioritou zostáva pravidelný dialóg medzi EÚ a stredoázijskými partnermi o Afganistane, ako aj spolupráca s jeho susednými krajinami, krajinami s moslimskou väčšinou, Organizáciou islamskej spolupráce a krajinami Perzského zálivu, a to v súlade so spoločným oznámením s názvom Strategické partnerstvo s krajinami Perzského zálivu z 18. mája 2022. EÚ v tejto súvislosti víta dôrazné vyhlásenia medzinárodného spoločenstva, najmä Organizácie islamskej spolupráce, o vzdelávaní žien a dievčat.
17. EÚ vyjadruje vážne znepokojenie nad prítomnosťou a operáciami teroristických skupín v Afganistane vrátane Islamského štátu – provincia Chorásán (ISKP) a al-Káidy. EÚ odsudzuje pokračujúce teroristické útoky namierené proti afganskému obyvateľstvu, najmä osobám patriacim k etnickým a náboženským menšinám a medzinárodnej komunite v Afganistane, ako aj proti susedným krajinám. Afganistan by sa nemal znova stať základňou, ktorá poskytne útočisko a umožní plánovanie, výcvik, financovanie alebo vývoz terorizmu a násilného extrémizmu do iných krajín či ohrozovanie alebo útoky na iné krajiny. EÚ v tejto súvislosti pripomína jednoznačnú požiadavku, aby Taliban ukončil všetky priame a nepriame spojenia s terorizmom, a znova zdôrazňuje, že zodpovednosťou Talibanu je bojovať proti terorizmu. EÚ je naďalej odhodlaná vykonávať svoj akčný plán boja proti terorizmu týkajúci sa Afganistanu a rezolúciu BR OSN č. 2593 (2021).

18. EÚ a jej členské štáty sú pripravené ďalej posilniť svoju podporu susedným krajinám Afganistanu a partnerom v širšom regióne s cieľom predchádzať negatívnym presahom vrátane vývozu terorizmu, násilného extrémizmu a náboženskej radikalizácie. EÚ posilní pravidelné konzultácie o boji proti terorizmu s dotknutými partnermi a susednými krajinami, pričom využije dvojstranné, regionálne alebo multilaterálne fóra/formáty, a bude naďalej podporovať posilňovanie ich kapacít s cieľom predchádzať terorizmu a násilnému extrémizmu a bojovať proti nim, a to v úzkej spolupráci s členskými štátmi.
19. EÚ je znepokojená výrobou drog, obchodovaním s nimi a údajným nárastom pestovania maku na výrobu ópia, čo môže mať závažné zdravotné a bezpečnostné následky v Afganistane, susedných a tranzitných krajinách, ako aj v Európe.
20. EÚ je tiež znepokojená rizikom šírenia ručných zbraní, ľahkých zbraní a munície v Afganistane a za jeho hranicami, a preto víta pomocnú misiu Organizácie Spojených národov v Afganistane (UNAMA), ktorá dostala mandát na podporu regionálneho a medzinárodného úsilia o predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami, ich akumulácii a odkláňaniu v Afganistane a v okolitom regióne a o riešenie tejto problematiky, a vyzýva, aby sa takto zamerané činnosti ďalej podporovali.
21. EÚ si je vedomá rizika, že ďalšie zhoršovanie humanitárnych a bezpečnostných podmienok by mohlo prinútiť viac ľudí opustiť Afganistan, pričom môže narásť počet prípadov núteného vysídľovania, čo by negatívne ovplyvnilo boj proti obchodovaniu s ľuďmi a úsilie o prevenciu neregulárnej migrácie. Prostredníctvom existujúcich sietí by sa malo pokračovať v monitorovaní migračných tokov a rizík nárastu obchodovania s ľuďmi, prevádzach migrantom a neregulárnej migrácie a jej možného zneužívania aj na účely hybridných hrozieb a toto monitorovanie by sa malo ďalej posilňovať. V rámci prístupu Tímu Európa bude EÚ pokračovať v spolupráci a posilňovaní podpory tretím krajinám, najmä krajinám susediacim s Afganistanom a tranzitným krajinám, ktoré prijímajú veľké množstvo migrantov a utečencov, s cieľom posilniť ich kapacity, aby dokázali poskytovať ochranu, dôstojné a bezpečné podmienky prijímania a udržateľné živobytie pre utečencov a hostiteľské komunity.

22. Prioritou EÚ je i naďalej poskytovanie ochrany obhajcom ľudských práv a ďalším ohrozeným Afgancom. EÚ a jej členské štáty budú naďalej dobrovoľne poskytovať ohrozeným osobám bezpečné možnosti vycestovania, najmä prostredníctvom presídlenia a prijímania osôb z humanitárnych dôvodov.
 23. Rada vyzýva vysokého predstaviteľa EÚ a Komisiu, aby zabezpečili, že pozícia EÚ sa oznámi všetkým aktérom v Afganistane, ako aj našim regionálnym a medzinárodným partnerom.
-